

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย พันเอก สุริน ทองเต็ม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก

วันที่ กันยายน 2565 จำนวนคำ: 8,523 จำนวนหน้า: 22

คำสำคัญ การพัฒนาหลักสูตร การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร การใช้กำลังพลสำรอง

ชั้นความลับ ไม่มีชั้นความลับ

กองทัพบก กำหนดนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง โดยเฉพาะการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการ ได้กำหนดให้เร่งรัดการนำกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวมาใช้ใน ทบ.อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อตอบสนองนโยบายของกองทัพบกในเรื่องการใช้กำลังพลสำรองนั้น จำเป็นต้องศึกษา เรื่องความรู้ ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถอย่างไร หากจะนำผู้สำเร็จการฝึกนักศึกษาวิชาทหารไปบรรจุและปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารประจำการในหน่วยกำลังรบและหน่วยสนับสนุนการรบ ควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด และควรกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารอย่างไร ซึ่งให้ทราบว่า ผู้สำเร็จการฝึกหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้พื้นฐานทางทหารเพียงพอที่จะเป็นกำลังพลสำรองเท่านั้น จำเป็นต้องให้ความรู้เพิ่มเติมกับนักศึกษาวิชาทหาร ด้วยการฝึกแบบเจาะลึกในวิชายุทธวิธี เพิ่มเติมความรู้ในเรื่อง ผู้นำทางทหาร และครุทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุมหน่วย รวมทั้งต้องปรับระยะเวลาการฝึกให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด และให้มีการประเมินผลการฝึกอย่างจริงจัง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้สำเร็จการฝึกมีคุณลักษณะ ชีตความสามารถที่จะตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบกต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Surin Thongtem

TITLE: Guidelines for developing training courses for military students in response to the policy Use of Army Reserve Force

DATE: September 2022 **WORD COUNT:** 8,523 **PAGES:** 22

KEY TERMS: course development military student training use of reserve forces

CLASSIFICATION: Unclassified

The Army has established key policies related to the use of reserve forces. especially calling for reserve personnel to perform official duties has been determined to expedite the deployment of reserve personnel to temporarily serve in the military the Royal Thai Army in a concrete manner In response to the Army's policy on the use of reserve forces need to study knowledge The ability of military students who successfully complete training in the current course What is the knowledge and ability If the graduates of military training students to pack and work with soldiers stationed in the combat forces and combat support units. Should there be any additional knowledge and abilities And how should the guidelines for the development of training courses for military students? which informs that Graduates of the current military training course have basic military knowledge enough to be a reserve force only. More knowledge is needed for military students. with in-depth training in tactics more knowledge on military leaders and military teachers command and control of the unit as well as having to adjust the training period to complete the course specified and to have a serious evaluation of the training to strengthen Trainees have the characteristics the ability to continue to meet the Army's policy of using reserve personnel.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้ผู้สำเร็จการฝึก มีความรู้ทางยุทธวิธีเบื้องต้นเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของทหารอาสาในหน่วยกำลังรบ ได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะทางทหารที่ใกล้เคียงกับกำลังทหารประจำการ และได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารอย่างเพียงพอที่จะปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารประจำการได้อย่างเหมาะสม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พันเอก กฤตภาส โตจำเริญ ผู้อำนวยการกองการฝึกและศึกษา หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน ที่ได้กรุณาให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิจัย ซึ่งทำให้สามารถทราบถึงการจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในปัจจุบัน และกรอบแนวคิดที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรการฝึกเพื่อตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก ขอขอบคุณ พันเอก พิชชญาน พวงทอง อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้ ทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ สมตามความมุ่งหวัง

อนึ่งผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะมีประโยชน์อยู่ไม่น้อย จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาจนทำให้ผลงานวิจัยเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ขอมอบความกตัญญูกตเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา ที่ให้การอุปการะเลี้ยงดู ตลอดจนส่งเสริมการศึกษา และให้กำลังใจเป็นอย่างดี และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นนั้น ผู้วิจัยขอน้อมรับผิดเพียงผู้เดียว และยินดีที่จะรับฟังคำแนะนำจากทุกท่านที่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานวิจัยต่อไป

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัฐบาลได้จัดทำยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580 เพื่อให้ประเทศไทย บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร และยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ¹

ในส่วนของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงมีเป้าหมายหลักเพื่อ บริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย มีความสงบเรียบร้อยในทุก ระดับ ตั้งแต่ชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ในทุกมิติ ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี พ.ศ.2561 - 2580 กองทัพอากาศจึงได้จัดทำ ยุทธศาสตร์ทหาร 20 ปี พ.ศ. 2560 – 2579 ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลักคือ การเตรียมกำลัง การวางกำลัง การใช้กำลัง และการประสานยุทธศาสตร์²

กำลังพลสำรองถือเป็นกำลังทางยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญในการรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของชาติในยามปกติและเป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติสาธารณะในรูปแบบต่างๆเมื่อประเทศเข้าสู่ภาวะสงคราม กำลังพลสำรองจะเข้ารับราชการ ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับกำลังประจำการในการป้องกันประเทศ³ กำลังพลสำรองจึงเป็นเครื่องชี้วัดอย่างหนึ่งว่าประเทศมีความมั่นคงมากน้อยเพียงใด กำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหารถือเป็นกำลังหลักของกองทัพในระดับผู้บังคับบัญชา

กองทัพบก กำหนดนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง คือ การพัฒนาระบบกำลังสำรองภายใต้บทบัญญัติของ พ.ร.บ. กำลังพลสำรอง พ.ศ.2558 รวมถึงกฎกระทรวง ข้อบังคับ และระเบียบที่รองรับกฎหมายฉบับนี้ โดยเฉพาะการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการในการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติตามกฎหมายว่า

ด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย⁴ และได้กำหนดให้เร่งรัดการนำกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวมาใช้ใน ทบ.อย่างเป็นทางการ โดยกำหนดหน่วยนำร่อง และหน่วยขยายผลให้ชัดเจน⁵ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำกำลังพลสำรองมาบรรจุในหน่วยกำลังรบและสนับสนุนการรบเพื่อลดปัญหาความขาดแคลนกำลังพลที่มีอายุน้อย สดชื่น และเป็นการแก้ปัญหากำลังพลสูงอายุ รวมทั้งลดภาระผูกพันและประหยัดงบประมาณด้านบุคลากรในระยะยาว เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว กองทัพบกได้บรรจุกำลังพลสำรองเข้ารับราชการเป็นการชั่วคราว (ทหารอาสา) ด้วยการบรรจุเข้าทำหน้าที่ในหน่วยกำลังรบระดับกองพลทหารราบในตำแหน่ง หัวหน้าชุดยิงและตำแหน่งพลขับรถ เพื่อลดการใช้งบประมาณด้านกำลังพลและลดความคับคั่ง ของข้าราชการทหารในชั้นยศสูง⁶ ซึ่งกำลังพลสำรองหลัก ของกองทัพบกได้แก่กำลังพลที่สำเร็จการฝึกวิชาทหาร ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร พ.ศ.2503 โดยหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนและมณฑลทหารบกเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดการฝึกตามระเบียบหลักสูตรที่หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เป็นหน่วยจัดทำหลักสูตรและกำกับดูแลการฝึก จากความต้องการใช้งานกำลังพลสำรอง ในปัจจุบันและในอนาคต ที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับ กำลังทหารประจำการในการฝึกตามวงรอบการฝึกประจำปี และการปฏิบัติภารกิจตามความรับผิดชอบของหน่วยกำลังพลสำรองจะต้องมีความรู้พื้นฐานทางทหาร มีคุณลักษณะทางทหาร และอุดมการณ์ทางทหารอย่างเพียงพอจากการฝึกวิชาทหารโดย หน่วยฝึก/ศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร แต่หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารในปัจจุบันเน้นการฝึกเพื่อให้ผู้สำเร็จการฝึกเป็นทหารกองหนุนมีความรู้พื้นฐานทางทหาร มีทัศนคติที่ดีและเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพเท่านั้น หากจะให้เข้ารับราชการจะต้องรับการฝึกเพิ่มเติม ตามแนวทางรับราชการกองหนุน จึงจะสามารถปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารประจำการได้ ดังนั้นจึงต้องศึกษาแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้ผู้สำเร็จการฝึก มีความรู้ทางยุทธวิธีเบื้องต้นเพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของทหารอาสาในหน่วยกำลังรบ ได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะทางทหารที่ใกล้เคียงกับกำลังทหารประจำการ และได้รับการปลูกฝังอุดมการณ์ทหารอย่างเพียงพอที่จะ ปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารประจำการได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก

คำถามการวิจัย

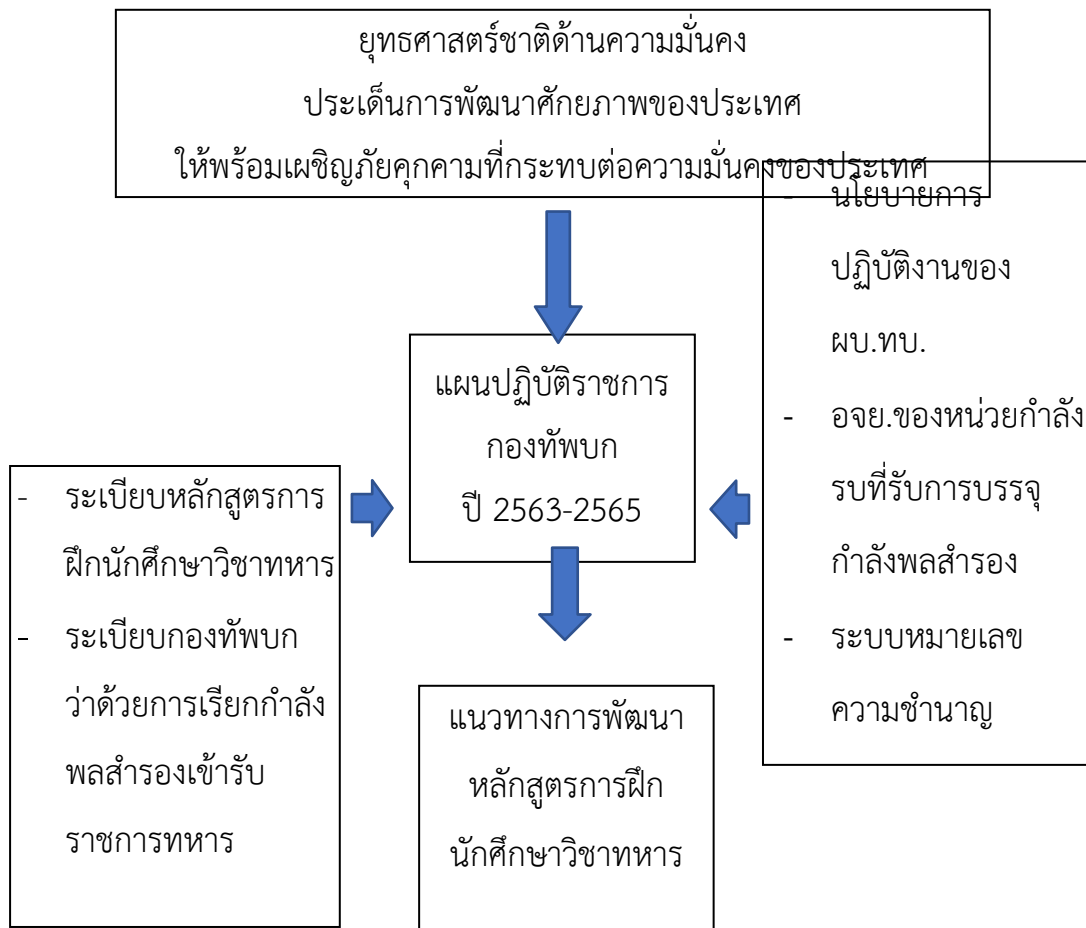
1. นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถอย่างไร

2. ผู้สำเร็จการศึกษานักศึกษาวิชาทหารควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก
3. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานักศึกษาวิชาทหารควรเป็นอย่างไร เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาว่านักศึกษานักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถอย่างไร
2. เพื่อศึกษาว่าผู้สำเร็จการศึกษานักศึกษาวิชาทหารควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก
3. เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานักศึกษาวิชาทหาร ให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้ กำลังพลสำรองของกองทัพบก

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ของวิทยาลัยการทัพบก ซึ่งใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ อันประกอบด้วย การศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร
2. แหล่งข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยอาศัยข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิบัติราชการกองทัพบก พ.ศ.2563 - 2565 อัตราการจัด และยุทธโธปกรณ์ของหน่วยที่รับการบรรจุกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหาร เป็นการชั่วคราวและระบบหมายเลขความชำนาญการทางทหารของกองทัพบก
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารของทางราชการที่เกี่ยวข้อง สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic induction) ด้วยการตีความจากเอกสาร ตำรา แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์สังเคราะห์ และตีความ เพื่อสร้างข้อสรุปเชิงนามธรรมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา
5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

รายการ	2564		2565				
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
พัฒนาและเสนอ โครงสร้างการวิจัย	←→						
เก็บรวบรวมข้อมูล		←→					
วิเคราะห์ข้อมูล			←→				
การสรุปและ อภิปรายผล					←→		
การจัดทำรายงาน การวิจัยและรูปเล่ม						←→	

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึง ความรู้ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน
2. ทำให้ทราบว่าผู้สำเร็จการฝึกนักศึกษาวิชาทหารควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก
3. ทำให้สามารถพัฒนาพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้ กำลังพลสำรองของกองทัพบก เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ตามที่กองทัพบก กำหนดนโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการใช้กำลังพลสำรอง โดยเฉพาะการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการในการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และได้กำหนดให้เร่งรัดการนำกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวมาใช้ใน ทบ. อย่างเป็นทางการ โดยกำหนดหน่วยนำร่องและหน่วยขยายผลให้ชัดเจน⁷ ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำกำลังพลสำรองมาบรรจุในหน่วยกำลังรบและสนับสนุนการรบเพื่อลดปัญหาความขาดแคลนกำลังพลที่มีอายุน้อย สดชื่น และเป็นการแก้ปัญหากำลังพลสูงอายุ รวมทั้งลดภาระผูกพันและประหยัดงบประมาณด้านบุคลากรในระยะยาว การดำเนินการเพื่อตอบสนองนโยบายของกองทัพบกในเรื่องการใช้กำลังพลสำรองนั้น จำเป็นต้องศึกษา เรื่องความรู้ ความสามารถ ของนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถอย่างไร หากจะนำผู้สำเร็จการฝึกนักศึกษาวิชาทหารไปบรรจุและปฏิบัติงานร่วมกับกำลังทหารประจำการในหน่วยกำลังรบและหน่วยสนับสนุนการรบ ควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด และควรกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารอย่างไร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ซึ่งได้กำหนดประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความรู้ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน

การฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบก ตามคำสั่งกองทัพบก ที่ 123/2564 เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา 2564 มีเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชาคือ มุ่งเน้นการเตรียมการผลิตกำลังพลสำรองที่มีคุณภาพ การสร้างเยาวชนที่ดีให้กับสังคม และการยกระดับให้เป็นเครือข่ายความร่วมมือด้านความมั่นคงอันทรงคุณค่าของกองทัพ

นโยบายทั่วไปในการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา จึงได้กำหนดนโยบาย ให้นำหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่ง ทบ. อนุมัติล่าสุดมาดำเนินการฝึก นักศึกษาวิชาทหาร ปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เป็นแบบ

Active Learning และนำแนวทางการฝึก นักศึกษาวิชาทหารของครูฝึก นักศึกษาวิชาทหารต้นแบบมาประยุกต์ใช้ให้ครอบคลุมทุกวิชา พัฒนาครูฝึก นักศึกษาวิชาทหารให้มีมาตรฐาน โดยยกระดับการพัฒนาคุณลักษณะของครูฝึกตามแนวทางครูฝึกต้นแบบ ส่งเสริมให้ นักศึกษาวิชาทหารทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ อันเป็นการเสริมสร้างให้มีคุณลักษณะ 8 ประการของ รด. New Generation พร้อมทั้งมีการจัดตั้งเครือข่ายมวลชน นักศึกษาวิชาทหาร (รด.จิตอาสา) เพื่อสนับสนุนทางราชการ ในภารกิจพัฒนาประเทศ ช่วยเหลือประชาชน และบรรเทาสาธารณภัย ตามขีดความสามารถ และให้ความสำคัญในการสร้างการรับรู้ เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารทราบถึงความสำคัญของสถาบัน พระมหากษัตริย์ รัฐธรรมนูญ อำนาจตุลาการ และหน่วยงานด้านความมั่นคง โดยเฉพาะการปฏิบัติงานของทหาร ทั้งงานปกติ งานสนาม งานพิเศษที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของทหารที่มีต่อประเทศชาติ และประชาชน

นโยบายเฉพาะ เรื่องการให้ความสำคัญกับทัศนคติของ นักศึกษาวิชาทหาร ที่มีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และกองทัพ การส่งเสริมให้ นักศึกษาวิชาทหารมีความจงรักภักดี และแสดงออกถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชาติไทย สถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งการเชิญชวนให้ นักศึกษาวิชาทหารสมัครเป็น นักศึกษาวิชาทหารจิตอาสาพระราชทาน เราทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในห้วงเวลาที่เหมาะสม การให้ความสำคัญในเรื่อง การอบรมและปลูกฝัง ให้ นักศึกษาวิชาทหารได้ทราบถึงประวัติศาสตร์ชาติไทย โดยให้ตระหนักและซาบซึ้งในการต่อสู้ เสียสละของบรรพบุรุษที่ได้ดำรงรักษาชาติไทย เพื่อให้เข้าใจถึงความ เป็นชาติในเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นต้องรักษาไว้

นโยบายเฉพาะ เรื่องการฝึก ให้ใช้หลักสูตรการฝึกที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่ง ทบ. อนุมัติให้ใช้ล่าสุดมาดำเนินการฝึก (วิชาทหาร ร้อยละ 55 วิชาทั่วไป ร้อยละ 45) การฝึกบุคคลเบื้องต้น ให้ยึดถือตามแนวทางคู่มือการฝึกกว่าด้วย แบบฝึกบุคคลท่ามือเปล่า และแบบฝึกบุคคลท่าอาวุธ ของโรงเรียนทหารมหาดเล็กราชวัลลภรักษาพระองค์ พ.ศ.2560 เป็นหลัก เน้นการฝึกให้ นักศึกษาวิชาทหาร เรียนรู้วิชาทหาร ทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ความรู้ความสามารถ และทัศนคติ เน้นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ นักศึกษาวิชาทหาร ด้านความมีวินัย การแต่งกาย ลักษณะทหารที่ดี การแสดงความเคารพ ทั้งในและนอกหน่วยฝึกวิชาทหาร โดยให้มีการปรับปรุงวินัยเพิ่มเติมจากการฝึกปกติ กรณีกระทำผิดวินัย หรือการแต่งกายไม่เหมาะสม จัดการบรรยายให้ความรู้เรื่องกำลังพลสำรอง อย่างจริงจัง

เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบในฐานะ กำลังพลสำรองของกองทัพ เมื่อสำเร็จการศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตร โดยมีหน้าที่ปฏิบัติ ตามกฎหมาย เมื่อมีการเรียกเข้ารับราชการทหาร ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ.2497 และ พ.ร.บ.กำลังสำรอง พ.ศ.2558 การให้การอบรมและปลูกฝัง นักศึกษาวิชาทหารใน เรื่องการข่าว เพื่อทำหน้าที่แจ้งเบาะแสบุคคลหรือขบวนการที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของ ชาติ ตามขีดความสามารถ

วัตถุประสงค์ของการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้มีความรู้วิชาทหารทั้ง ในทางเทคนิคและทางยุทธวิธีตามลำดับ คือ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 และ 2 ให้มี ความรู้และทักษะวิชาทหารเบื้องต้นอย่างเพียงพอ ได้รับการสร้างเสริมลักษณะทหารอย่าง เข้มงวด มีความอดทนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้มีความพร้อม ต่อการฝึกในชั้นที่ สูงขึ้น รวมถึงให้ได้รับการเสริมสร้างให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรักหมู่คณะและเป็นผู้มี ความเสียสละต่อส่วนรวม สำหรับ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3 ให้มีความรู้ความสามารถ ทางทหาร ตลอดจนเป็นผู้นำในระดับผู้บังคับหมู่ สามารถใช้อาวุธประจำกายและทำการยิง อย่างได้ผล

การวัดผล ให้หน่วยฝึกวิชาทหารทำการวัดผลความรู้ความสามารถ รวมทั้ง ความตั้งใจและการมีส่วนร่วมในการฝึก ของ นักศึกษาวิชาทหาร ตามหลักเกณฑ์การให้ คะแนน จำนวน 1,000 คะแนน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ คะแนนภาคปกติ จำนวน 300 คะแนน คะแนนสอบภาคปฏิบัติ จำนวน 100 คะแนน คะแนนสอบภาคทฤษฎี จำนวน 200 คะแนน คะแนนฝึกภาคสนาม จำนวน 350 คะแนน คะแนนยิงปืนตามหลักสูตร จำนวน 50 คะแนน แต่ ตามคำสั่งการฝึกประจำปี ได้งดการสอบภาคทฤษฎีของ นักศึกษา วิชาทหารชั้นปีที่ 1และชั้นปีที่ 2 คงให้สอบภาคทฤษฎี เฉพาะ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3

การฝึกภาคสนาม นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ให้งดการฝึกภาคสนาม สำหรับ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2 ให้ฝึกภาคสนาม จำนวน 3 วัน นักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 3 ให้ฝึกภาคสนาม จำนวน 5 วัน ⁸

หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 กำหนดความมุ่งหมายหลักคือ ให้ผู้สำเร็จการฝึกตามหลักสูตร มีความรู้และทักษะการปฏิบัติการทางทหารในระดับลูก แลว กำหนดให้ทำการฝึกจำนวน 130 ชั่วโมง โดยให้ ทำการปฐมนิเทศ จำนวน 4 ชั่วโมง การฝึกภาคที่ ตั้งจำนวน 80 ชั่วโมง ในวิชาการฝึกเบื้องต้น วิชาแบบธรรมเนียมทหาร วิชาการกำลังสำรอง วิชาการข่าวเบื้องต้น วิชายุทธวิธี วิชาพระราชกรณียกิจของ

พระมหากษัตริย์ไทย วิชาอุดมการณ์ความรักชาติ วิชาการปฐมพยาบาลและเวชกรรมป้องกัน วิชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การยิงปืน การฝึกภาคสนาม จำนวน 38 ชั่วโมง (5 วัน) ในวิชา การช่างเครื่องกีดขวาง 10 สถานี การข้ามลำน้ำด้วยสะพานเชือก วิชายุทธวิธี วิชาการปฐมพยาบาลและเวชกรรมป้องกัน วิชาการบรรเทาสาธารณภัย การปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ การสอบภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง และการสอบภาคปฏิบัติ 4 ชั่วโมง⁹

หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 2 กำหนดความมุ่งหมายหลักคือ ให้ผู้สำเร็จการฝึกตามหลักสูตร มีความรู้และทักษะการปฏิบัติการทางทหารในระดับหัวหน้าชุดยิง กำหนดให้ทำการฝึกจำนวน 130 ชั่วโมง โดยให้ ทำการปฐมนิเทศ จำนวน 4 ชั่วโมง การฝึกภาคที่ตั้งจำนวน 80 ชั่วโมง ในวิชา การฝึกเบื้องต้น วิชาการอ่านแผนที่และการใช้เข็มทิศ วิชาแบบธรรมเนียมทหาร วิชาการติดต่อสื่อสาร วิชาอาวุธ วิชายุทธวิธี วิชาพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย วิชาอุดมการณ์ความรักชาติ วิชาการปฐมพยาบาลและเวชกรรมป้องกัน วิชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการยิงปืน การฝึกภาคสนาม จำนวน 38 ชั่วโมง (5 วัน) ในวิชา การทดสอบกำลังใจระโดดหอสุง 34 ฟุต วิชาการอ่านแผนที่และการใช้เข็มทิศ วิชาการติดต่อสื่อสาร วิชายุทธวิธี วิชาการปฐมพยาบาลและเวชกรรมป้องกัน การปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ การสอบภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง และการสอบภาคปฏิบัติ 4 ชั่วโมง¹⁰

หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 3 กำหนดความมุ่งหมายหลักคือ ให้ผู้สำเร็จการฝึกตามหลักสูตร มีความรู้และทักษะการปฏิบัติการทางทหารในระดับผู้บังคับหมู่ กำหนดให้ทำการฝึกจำนวน 150 ชั่วโมง โดยให้ ทำการปฐมนิเทศ จำนวน 4 ชั่วโมง การฝึกภาคที่ตั้งจำนวน 80 ชั่วโมง ในวิชา การฝึกเบื้องต้น วิชาการอ่านแผนที่และการใช้เข็มทิศ วิชาการกำลังสำรอง วิชาสงครามเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ วิชาอาวุธ วิชายุทธวิธี วิชาพระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทย วิชาอุดมการณ์ทหาร และวิชาเหล่า การฝึกภาคสนาม จำนวน 58 ชั่วโมง (7 วัน) ในวิชา การยิงปืน การอ่านแผนที่และการใช้เข็มทิศ วิชาสงครามเคมี ชีวะ รั้งสี นิวเคลียร์ วิชาวัตถุระเบิดและการทำลาย วิชาการดำรงชีพในป่า วิชายุทธวิธี การอบรมเรื่องกำลังพลสำรอง และการปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ การสอบภาคทฤษฎี 4 ชั่วโมง และการสอบภาคปฏิบัติ 4 ชั่วโมง¹¹

กิจกรรมของ นักศึกษาวิชาทหาร ได้กำหนดให้มีกิจกรรมและโครงการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะเพิ่มเติมให้แก่ กิจกรรมปลูกจิตสำนึกความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ กิจกรรมจิตอาสาพระราชทานเราทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์กษัตริย์ พิธี

กระทำสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของ นักศึกษาวิชาทหาร ในวันที่ 8 ธันวาคมของทุกปี โครงการ รด.จิตอาสาต้านภัยยาเสพติด เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติด ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนทั่วไป และเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจ รวมทั้งรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้กับผู้อื่นได้ โครงการ รด.จิตสีขาว เพื่อเป็นการฝึกจิตใจให้สงบ มีสมาธิ รู้ผิดชอบชั่วดี โครงการ รด. Cyber เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถในการจัดทำสื่อออนไลน์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ และรู้จักใช้วิจารณญาณในการติดตามสื่อออนไลน์ โครงการรด.Network เพื่อสร้างให้เกิดเครือข่ายในการ แจ้งเตือนการเรียนและการทำกิจกรรม โครงการรด.ต้นแบบ นวัตกรรม เพื่อส่งเสริมให้ นักศึกษาวิชาทหารมีความคิดสร้างสรรค์ นำความรู้และทักษะที่มี มาจัดทำสื่อการเรียนการสอน เครื่องช่วยฝึกและนวัตกรรมทางทหาร

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ จะช่วยให้เข้าใจปัญหาสามารถคาดการณ์และวางแนวทางในการแก้ปัญหาในอนาคตได้ ทำให้การแก้ปัญหามีประสิทธิภาพมากขึ้น การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในมิติต่างๆตามพลังอำนาจแห่งชาติ เพื่อหาปัจจัยและแนวโน้มที่มีผลต่อแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารดังนี้

พลังอำนาจด้านการเมือง

การพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาของกองทัพบก จะต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม ยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ.2560 - 2579 แผนพัฒนากองทัพบก ปี 2565 – 2569 รวมทั้งนโยบายของผู้บัญชาการทหารบกในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแนวการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนั้น จะต้องให้เกิดผลต่อผู้รับการฝึกให้มีความรู้ ความสามารถอย่างพอเพียงกับการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังต้องเสริมด้วยการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ ทศนคติที่ดีต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พลังอำนาจด้านการทหาร

กองทัพบกจำเป็นจะต้องมีศักยภาพในการระดมสรรพกำลัง ในยามสงคราม ด้วยการมีกำลังพลสำรองที่เพียงพอ มีคุณลักษณะขีดความสามารถ มีระบบการเรียกพลที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้กำลังสำรองได้ทันเวลาตามแผนป้องกันประเทศ

พลังอำนาจด้านเศรษฐกิจ

การพัฒนาการฝึกกำลังพลสำรอง ให้มีศักยภาพ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ทดแทนกำลังพลหลักได้ จะเป็นการลดภาระด้านงบประมาณในภาพรวม ในขณะที่เดียวกันยังเป็นการสร้างบุคลากรที่มีศักยภาพในการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

พลังอำนาจด้านสังคมและจิตวิทยา

พลังอำนาจด้านสังคมและจิตวิทยาเกิดขึ้นได้จากปัจจัยหนึ่งคือ ลักษณะและความเข้มแข็งของพลเมือง อันได้แก่ จำนวน คุณภาพ ความสามารถทางร่างกายและจิตใจ ดังนั้นการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและจิตใญ่ย่อมส่งผลโดยตรงต่อพลังอำนาจด้านสังคมและจิตวิทยาจากสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ นโยบายการฝึกและหลักสูตรการฝึกที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วย SWOT จะพบว่า มีจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค ดังนี้

Strength (จุดแข็ง) หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 3 มีความ อ่อนตัว สามารถปรับปรุงหลักสูตรเพื่อ ตอบสนองนโยบายที่มีการเปลี่ยนแปลงได้มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียน การสอนที่ทันสมัย มีการกำหนดลำดับการเรียนรู้และเนื้อหาวิชา ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนในแต่ละชั้นปี กิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหารและโครงการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทหาร ช่วยให้การฝึกบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากขึ้น จากจุดแข็งดังกล่าวข้างต้น ทำให้ นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึก มีความรู้ความสามารถทางทหารในเรื่องความรู้พื้นฐานทั่วไปทางทหาร มีความเข้าใจในบทบาท ภารกิจและการจัดของหน่วยทหาร มีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะกำลังพลสำรอง มีความเข้าใจการปฏิบัติทางยุทธวิธีระดับหมู่ปืนเล็ก รวมทั้งการปฏิบัติอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหมู่ปืนเล็ก สามารถใช้อาวุธประจำกายได้ในระดับพื้นฐาน มีลักษณะทางทหารในเบื้องต้นที่สามารถฝึกเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางทหารที่สมบูรณ์ได้ มีสมรรถภาพร่างกายในระดับที่สามารถเสริมสร้างให้เพียงพอกับการปฏิบัติทางยุทธวิธีได้ มีพื้นฐานความเป็นผู้นำที่สามารถเสริมสร้างเพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาระดับหมู่ได้ และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ

Weakness (จุดอ่อน) หลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1 – ชั้นปีที่ 3 ยังมุ่งเน้นการให้ความรู้พื้นฐาน เชิงกว้าง ไม่มีการเจาะลึกในรายละเอียด ทำให้ไม่สามารถ

นำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติได้ทันที การสอบประเมินผลที่ไม่สามารถจัดการสอบประเมินผลได้ครบทุกขั้นตอน ทุกชั้นปี ทำให้ไม่สามารถวัดผลการฝึกแต่ละชั้นปีได้อย่างครบถ้วน ทำให้การเลื่อนไปเข้ารับการฝึกในชั้นปีต่อไป ไม่สามารถวัดผลได้ จากจุดอ่อนดังกล่าวข้างต้น ทำให้ นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึก ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาระดับหมู่ได้ทันที ความรู้ความสามารถและทางเทคนิคการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหมู่ปืนเล็กต้องได้รับการฝึกเพิ่มเติม ความสามารถในการใช้อาวุธประจำกาย ต้องได้รับการฝึกเพิ่มเติมให้สามารถใช้อาวุธทางยุทธวิธี ต้องมีการประเมินสมรรถภาพร่างกายและได้รับการเสริมสร้างให้เพียงพอกับการปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธี ต้องได้รับการฝึกเรื่องผู้นำทางทหารและครุฑทหาร เพื่อให้เพียงพอกับการปกครอง บังคับบัญชา การฝึกและการปฏิบัติภารกิจของหมู่ปืนเล็กได้

Opportunity (โอกาส) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และ แผนงานรองรับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รวมทั้งนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการฝึกเพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารมีคุณลักษณะ ความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามตำแหน่งที่บรรจุเข้าปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญให้มีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนงานรองรับยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบกต่อไป

Threat (อุปสรรค) ข้อจำกัดด้านผู้รับการฝึกเป็นอุปสรรคสำคัญของการฝึกตามหลักสูตร เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารต้องเข้ารับการฝึกตามหลักสูตร ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนหลักสูตรสามัญศึกษาหรือหลักสูตรวิชาชีพ ทำให้การฝึกขาดความต่อเนื่อง นักศึกษาวิชาทหารให้ความสนใจการเรียนวิชาทหารน้อยกว่า ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการสนับสนุนการฝึกตามหลักสูตร ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถทำการฝึกได้ครบทุกขั้นตอน เช่นการฝึกภาคสนาม ที่ไม่สามารถฝึกภาคสนามให้กับ นักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1 ได้ ระยะเวลาในการฝึกภาคสนาม ของนักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 ไม่สามารถฝึกได้ครบตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตร จากอุปสรรคดังกล่าว ทำให้ นักศึกษาวิชาทหาร ได้รับความรู้และประสบการณ์ ไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะการฝึกภาคสนามซึ่งเป็นการนำความรู้จากภาคที่ตั้ง มาปฏิบัติจริงในสนามฝึก จึงไม่สามารถเรียนรู้ได้ครบตามขั้นตอน ไม่สามารถทำความเข้าใจและเกิดภาพจำในวิชาทหารตามหลักสูตรได้อย่างเพียงพอ

ประเด็นที่ 2 ผู้สำเร็จการศึกษานักศึกษาวิชาทหารควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก

ตามนโยบายการใช้กำลังพลสำรอง ในการพัฒนาระบบกำลังสำรองภายใต้ บทบัญญัติของ พ.ร.บ.กำลังพลสำรองพ.ศ.2558 รวมถึงกฎกระทรวง ข้อบังคับ และระเบียบที่รองรับกฎหมายฉบับนี้ กองทัพบกได้ดำเนินการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อปฏิบัติราชการในการปฏิบัติภารกิจที่ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นการเฉพาะ หรือเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และได้กำหนดให้เร่งรัดการนำกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวมาใช้ใน ทบ. อย่างเป็นทางการ โดยกำหนดหน่วยนำร่องและหน่วยขยายผลให้ชัดเจน ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำกำลังพลสำรองมาบรรจุในหน่วยกำลังรบและสนับสนุนการรบเพื่อลดปัญหาความขาดแคลนกำลังพลที่มีอายุน้อย สดชื่น และเป็นการแก้ปัญหา กำลังพลสูงอายุ รวมทั้งลดภาระผูกพันและประหยัดงบประมาณด้านบุคลากรในระยะยาว เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าว กองทัพบกได้บรรจุกำลังพลสำรองเข้ารับราชการเป็นการชั่วคราว (ทหารอาสา) ด้วยการบรรจุเข้าทำหน้าที่ในหน่วยกำลังรบ ระดับกองพลทหารราบในตำแหน่ง หัวหน้าชุดยิงและตำแหน่งพลขับรถ เพื่อลดการใช้งบประมาณด้านกำลังพลและลดความคับคั่ง ของข้าราชการทหารในชั้นยศสูง โดยปฏิบัติตามประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่องการรับสมัครบุคคลเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว (ทหารอาสา) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการในการป้องกันและรักษาความมั่นคงหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ ซึ่งเป็นการเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของทหารประจำการให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงให้กองทัพบกรับสมัครบุคคลซึ่งเป็นกำลังสำรองที่บรรจุในบัญชีบรรจุกำลังตามกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง ทหารที่ปลดจากประจำการ หรือทหารกองเกินที่สำเร็จการศึกษาวชิรวิทยาและได้ขึ้นทะเบียนกองประจำการแล้วปลดเป็นทหารกองหนุนตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหารเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว (ทหารอาสา) ตามระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว ซึ่งกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากหัวหน้าส่วนราชการ ลงนามทำสัญญาจ้างคราวละไม่เกิน 4 ปี โดยอาจมีการต่อสัญญาจ้างได้ตามความเหมาะสม รวมระยะเวลาจ้างแล้วต้องไม่เกิน 8 ปี เว้นบุคคลผู้นั้นมีอายุครบ 35 ปี สำหรับตำแหน่งนายทหารสัญญาบัตร และครบ 30 ปี สำหรับตำแหน่งต่ำกว่าสัญญาบัตร ให้ถือว่าสัญญาจ้างสิ้นสุดลง ¹²

หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนได้ดำเนินการรับสมัครและสอบคัดเลือก กำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว ตั้งแต่ พ.ศ.2564 โดย เข้าทำหน้าที่ใน หน่วยกำลังรบ ระดับกองพลทหารราบในตำแหน่ง หัวหน้าชุดยิงและตำแหน่งพลซ้บรถ

เมื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นการชั่วคราวแล้ว จะได้ปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าชุดยิง หมายเลข ชำนาญการทางทหาร 111 ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก คือบังคับบัญชาและควบคุมหมู่ ตอน หมวด อาวุธเบาทหารราบและใช้อาวุธประจำกายหรือช่วยเหลือในการอาวุธเบาทหารราบประจำหน่วยในการทำการรบทั้งด้วยวิธีรุกและตั้งรับ อำนาจการจัดขบวนรบของเจ้าหน้าที่ในหน่วย เลือกลงที่ตั้งอาวุธต่างๆ ออกคำสั่งยิงเพื่อทำลายกำลังพล อาวุธ และเครื่องมือเครื่องใช้ของข้าศึก ตรวจผลการยิงและปรับการยิง อำนาจการใช้การยิงประกอบการเคลื่อนที่ เพื่อลดอำนาจหรือทำลายกำลังพลและยุทธโศปกรณ์ของข้าศึก บังคับบัญชาหน่วยลาดตระเวนที่ติดพันอยู่กับข้าศึกเพื่อให้ได้รับข่าวการรบ แนะนำเจ้าหน้าที่กำลังทดแทนในการใช้อาวุธเบาของทหารราบในทุกขั้นตอนทางยุทธวิธี กำกับดูแลการสร้างป้อมสนามแรงดัน การระวังป้องกันหน่วย รวบรวมการซ่อมบำรุงอาวุธและเครื่องมือ เครื่องใช้ การรับ การเก็บและการจ่ายอาหาร สัมภาระ และกระสุน ทำหน้าที่พลยิงของอาวุธเบาทหารราบประจำหน่วย ทำการเล็งอาวุธโดยใช้ศูนย์เล็งตรง เป็นผู้ช่วยพลยิงอาวุธทหารราบประจำหน่วย ลำเลียงกระสุนและเตรียมกระสุนเพื่อใช้ยิง เข้าประชิดข้าศึกแล้วใช้อาวุธประจำกาย เมื่อทำหน้าที่ลาดตระเวนรบ หาข่าวการรบให้ได้ ทำแผนที่สังเขปเขียนภาพภูมิประเทศ และแผ่นบริวารที่ตั้งของตำบลสำคัญๆในภูมิประเทศ และความเคลื่อนไหวของข้าศึก วางลวดหนาม ใช้เครื่องวิทยุและโทรศัพท์สนาม ช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน ณ.ตำบลส่งกระสุน เตรียมการทำลายและช่วยเหลือในการสร้างป้อมสนาม เครื่องปิดถนน ลวดกระโจม สนามทุ่นระเบิด ป้องกันและบำรุงรักษาอาวุธและเครื่องมือ ใช้ช่วยเหลือในการรวบรวมการซ่อมบำรุงอาวุธยุทธโศปกรณ์

คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งหรือมาตรฐานเฉพาะตำแหน่ง ได้กำหนดคุณสมบัติ ว่าต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือเทียบเท่า ตามที่กระทรวงกลาโหมรับรอง สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนักเรียนนายสิบทหารบกหรือเทียบเท่า ไม่มีอาการพิการทางร่างกาย หรืออวัยวะใดๆ ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่ง จะต้องมีความรู้ความสามารถในการบังคับบัญชาและควบคุม หมู่ ตอน หรือ หมวดอาวุธเบาทหารราบและใช้อาวุธประจำกาย มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ มีทักษะ ในการใช้อาวุธประจำกาย วิทยุสื่อสาร

สามารถใช้คอมพิวเตอร์เบื้องต้น รวมทั้งต้องมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งตามข้อกำหนด¹³

จากแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ คุณสมบัติเฉพาะตำแหน่ง ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับกำลังพลสำรองที่บรรจุเข้ารับราชการเป็นการชั่วคราว หากนำกำลังพลสำรองที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบันมาบรรจุ และนำผล SWOT มาเปรียบเทียบจะทำให้ทราบว่านักศึกษาวิชาทหารจะต้องมีความรู้เพิ่มเติมในเรื่องใดและกองทัพบกจะต้องปรับปรุงการดำเนินการเรื่องใดบ้าง ดังนี้

Strength (จุดแข็ง) การที่ผู้สำเร็จการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรปัจจุบันมีความรู้พื้นฐานทั่วไปทางทหาร เข้าใจในบทบาท ภารกิจและการจัดของหน่วยทหาร เข้าใจการปฏิบัติทางยุทธวิธีระดับหมู่ปืนเล็ก รวมทั้งการปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหมู่ปืนเล็ก สามารถใช้อาวุธประจำกายได้ในระดับพื้นฐาน มีลักษณะทางทหารในเบื้องต้นที่สามารถฝึกเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางทหารที่สมบูรณ์ได้ มีสมรรถภาพร่างกายในระดับที่สามารถเสริมสร้างให้เพียงพอกับการปฏิบัติทางยุทธวิธีได้ มีพื้นฐานความเป็นผู้นำที่สามารถเสริมสร้างเพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาระดับหมู่ ดังนั้นจึงต้องให้มีความรู้แบบเจาะลึกถึงรายละเอียด ในเรื่อง การรบด้วยวิธี รุกและตั้งรับรับ การอำนวยความสะดวกขบวนรบ การปรับการยิงและตรวจผลการยิง ป้อมสนามและเครื่องกีดขวาง การระวังป้องกันที่ตั้งหน่วย การติดต่อสื่อสารทางยุทธวิธี การปรนนิบัติบำรุงและซ่อมบำรุงยุทธโปกรณ์ของหน่วย คอมพิวเตอร์เบื้องต้น

Weakness (จุดอ่อน) เนื่องจากหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ชั้นปีที่ 1 - ชั้นปีที่ 3 ยังมุ่งเน้นการให้ความรู้พื้นฐาน เชิงกว้าง ไม่มีการเจาะลึกในรายละเอียด ทำให้ไม่สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการปฏิบัติได้ทันที ต้องเพิ่มเติมความรู้ในเรื่อง ผู้นำทางทหารและครูทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุม หมู่ ตอนหมวด การใช้อาวุธประจำกายในสถานการณ์ทางยุทธวิธี การยิงประกอบเคลื่อนที่ การลาดตระเวนรบ เทคนิคการเขียนแผนบริหาร การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทกระสุน และต้องมีการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย ให้สามารถปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธีได้

Opportunity (โอกาส) การพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ แผนงานรองรับยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก เป็นงานสำคัญ เร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการทันที เพื่อให้กำลังพล

สำรองที่เข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว มีความรู้ ความสามารถทางทหารอันพึงประสงค์

Threat (อุปสรรค) จากข้อจำกัดด้านผู้รับการฝึกเป็นอุปสรรคสำคัญของการฝึกตามหลักสูตร เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารต้องเข้ารับการฝึกตามหลักสูตรควบคู่ไปกับการเรียนการสอนหลักสูตรสามัญศึกษาหรือหลักสูตรวิชาชีพ ทำให้การฝึกขาดความต่อเนื่อง นักศึกษาวิชาทหารให้ความสนใจการเรียนวิชาทหารน้อยกว่านั้น ต้องเพิ่มความสำคัญของหลักสูตร ให้มีการประเมินผลอย่างจริงจังทุกชั้นตอน และจากข้อจำกัดด้านงบประมาณในการสนับสนุนการฝึกตามหลักสูตร ไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถทำการฝึกได้ครบทุกชั้นตอน เช่นการฝึกภาคสนาม ที่ไม่สามารถฝึกภาคสนามให้กับ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 ได้ ระยะเวลาในการฝึกภาคสนาม ของนักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ไม่สามารถฝึกได้ครบตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตร จากอุปสรรคดังกล่าว ทำให้ นักศึกษาวิชาทหาร ได้รับความรู้และประสบการณ์ ไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยเฉพาะการฝึกภาคสนามซึ่งเป็นการนำความรู้จากภาคที่ตั้ง มาปฏิบัติจริงในสนามฝึก จึงไม่สามารถเรียนรู้ได้ครบตามชั้นตอน ไม่สามารถทำความเข้าใจและเกิดภาพจำในวิชาทหารตามหลักสูตรได้อย่างเพียงพอ นั้น กองทัพบกจะต้องให้การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการฝึกอย่างเพียงพอ

ประเด็นที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้ กำลังพลสำรองของกองทัพบก

จากการวิเคราะห์ความรู้ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน และ ความรู้ความสามารถเพิ่มเติมที่นักศึกษาวิชาทหารต้องมี เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก นั้น ได้นำจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาสและอุปสรรค มากำหนดแนวทางการปฏิบัติดังนี้

แนวทางการพัฒนาเชิงรุก (S,O) ควรมีแนวทางดังนี้

1. ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารได้รับการฝึกให้มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่
2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหารและโครงการเสริมสร้างคุณลักษณะ ทหาร ให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

3. จัดการฝึกแบบเจาะลึกถึงรายละเอียด ในเรื่อง การรบด้วยวิธี รุกและตั้งรับ การอำนวยความสะดวก ขบวนการปรับการยิงและตรวจผลการยิง ป้อมสนามและเครื่องกีดขวาง การระวังป้องกันที่ตั้งหน่วย การติดต่อสื่อสารทางยุทธวิธี การปรนนิบัติบำรุงและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ของหน่วย คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถทางทหารเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุ
4. พัฒนาสมรรถภาพร่างกายของนักศึกษาวิชาทหาร ให้มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธี
5. เสริมสร้างลักษณะผู้นำให้นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่นำหน่วยทหารระดับหมู่ปืนเล็กได้

แนวทางการกำจัดจุดอ่อน (W,O) ควรมีแนวทางดังนี้

1. ทำการประเมินผลการฝึกอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง ทุกชั้นตอน ทุกชั้นปี เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาวิชาทหารเห็นความสำคัญของการฝึกวิชาทหาร
2. ทำการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาวิชาทหารมีการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย ตนเองให้มีความพร้อมในการฝึกและการปฏิบัติภารกิจตามตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุ
3. เพิ่มเติมการฝึกในวิชาที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจ แต่ยังไม่ได้รับบรรจุอยู่ในหลักสูตรปัจจุบัน ได้แก่ ผู้นำทางทหารและครูทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุม หมู่ตอน หมวด การใช้อาวุธประจำกายในสถานการณ์ทางยุทธวิธี การยิงประกอบเคลื่อนที่ การลาดตระเวนรบ เทคนิคการเขียนแผนบรีวาร การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทกระสุน
4. เพิ่มเติมการฝึกเรื่องผู้นำทางทหารและครูทหาร เพื่อให้มีขีดความสามารถเพียงพอกับการปกครอง บังคับบัญชา การฝึกและการปฏิบัติภารกิจของหมู่ปืนเล็กได้

แนวทางการเปลี่ยนวิกฤติเป็นโอกาส (S,T) ควรมีแนวทางดังนี้

1. ให้หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิชาสามัญหรือวิชาชีพของแต่ละสถานศึกษา ที่มีผลต่อระดับคะแนนเช่นเดียวกับวิชาอื่นๆ โดยกำหนดให้เป็นวิชาเลือกที่นักศึกษาวิชาทหารทุกคนต้องเรียน และให้หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารเป็นผู้ประเมินและส่งผลการเรียนให้กับสถานศึกษา

2. มุ่งเน้นการจัดการฝึกแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติ (Active Learning) ในการฝึกภาคที่ตั้ง เพื่อชดเชยการไม่ได้ฝึกภาคสนามของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่1 และ ชดเชยเวลาฝึกภาคสนามที่ถูกปรับลด ของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3

แนวทางการสร้างภูมิคุ้มกัน (W,T) ควรมีแนวทางดังนี้

1. จัดทำสื่อการสอน ในรูปแบบสื่อออนไลน์ ที่นักศึกษาวิชาทหารสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองทดแทนข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณในการจัดการฝึก โดยให้มีเนื้อหาที่เจาะลึก ครบถ้วนตามหลักการทางยุทธวิธี
2. ใช้เครือข่าย รด.Network เป็นช่องทางในการติดต่อ ระหว่างครูฝึกกับ นักศึกษาวิชาทหาร ในการให้ความรู้เพิ่มเติม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถ่ายทอดอุดมการณ์ทหาร และการตอบคำถาม ข้อสงสัยจากการฝึก หรือการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการลดข้อจำกัดเรื่องเวลาที่ใช้ในการฝึก

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ อันได้แก่ พลังอำนาจด้านการเมือง ด้านการทหาร ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคมจิตวิทยา ร่วมกับการศึกษานโยบายของผู้บัญชาการทหารบก และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกให้นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึก มีคุณลักษณะ ชีตความสามารถอันพึงประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า

1. ความรู้ความสามารถของนักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน

1.1 นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถทางทหาร ในเรื่องความรู้พื้นฐานทั่วไปทางทหาร มีความเข้าใจในบทบาท ภารกิจและการจัดของหน่วยทหาร มีความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเองในฐานะกำลังพลสำรอง มีความเข้าใจการปฏิบัติทางยุทธวิธีระดับหมู่ปืนเล็ก รวมทั้งการปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหมู่ปืนเล็ก สามารถใช้อาวุธประจำกายได้ในระดับพื้นฐาน มีลักษณะทางทหารในเบื้องต้นที่สามารถฝึกเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะทางทหารที่สมบูรณ์ได้ มีสมรรถภาพร่างกายในระดับที่สามารถเสริมสร้างให้เพียงพอกับการปฏิบัติทางยุทธวิธีได้ ได้ มีพื้นฐานความเป็นผู้นำที่สามารถเสริมสร้างเพื่อปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาระดับหมู่ได้ และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศ อันเป็นผลสืบเนื่องจากหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สอดคล้องกับ โยธิน ไพรพนานท์ (2563) แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อความมั่นคงตามยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี พ.ศ. 2561 - 2580 พบว่า ชีตความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาหลักสูตรการฝึกในแต่ละชั้นปี และห้วงระยะเวลาในการฝึกมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด^{14,15}

1.2 นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึก ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ผู้บังคับบัญชาระดับหมู่ได้ทันที ความรู้ความสามารถและทางเทคนิคการปฏิบัติทางยุทธวิธีของหมู่ปืนเล็กต้อง

ได้รับการฝึกเพิ่มเติม ความสามารถในการใช้อาวุธประจำกาย ต้องได้รับการฝึกเพิ่มเติมให้สามารถใช้อาวุธทางยุทธวิธี ต้องมีการประเมินสมรรถภาพร่างกายและได้รับการเสริมสร้างให้เพียงพอกับการปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธี ต้องได้รับการฝึกเรื่องผู้นำทางทหารและครูทหาร เพื่อให้เพียงพอกับการปกครอง บังคับบัญชา การฝึกและการปฏิบัติภารกิจของหมู่ปืนเล็กได้ เนื่องจากนักศึกษาวิชาทหารมีความรู้ทางทหารเพียงระดับพื้นฐาน ยังขาดประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง สอดคล้องกับ ยุทธชัย เทียรทอง (2560) การพัฒนาการจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นการกำลังสำรองที่มีประสิทธิภาพ พบว่า หลักสูตรนักศึกษาวิชาทหาร ที่เรียน 3 ปี ปีละ 80 ชั่วโมง ไม่สามารถทำให้เยาวชน มีค่านิยมที่ลึกซึ้งเพียงพอ เป็นเพียงผลผลิตที่มีจำนวนตามที่กองทัพต้องการ แต่ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเป็นผู้บังคับหมู่ได้จริงๆ¹⁶

1.3 ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายการใช้กำลังพลสำรอง จะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญให้มีการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่เป็นกำลังพลสำรองที่มีคุณลักษณะ ซัดความสามารถเพียงพอต่อภารกิจ สอดคล้องกับ ดลฤดี วาสนานนท์ (2561) ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบกไทย โดยจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้เป็นการกำลังสำรองและเป็นมวลชนที่เข้มแข็ง เพื่อสร้างความมั่นคงของชาติ¹⁷

1.4 นักศึกษาวิชาทหาร ได้รับความรู้และประสบการณ์ ไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรเนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ สามารถฝึกได้ครบถ้วน โดยเฉพาะการฝึกภาคสนามซึ่งเป็นการนำความรู้จากภาคที่ตั้ง มาปฏิบัติจริงในสนามฝึก จึงไม่สามารถเรียนรู้ได้ครบตามขั้นตอน ไม่สามารถทำความเข้าใจและเกิดภาพจำในวิชาทหารตามหลักสูตรได้อย่างเพียงพอ เนื่องจาก คำสั่งการฝึกประจำปีตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ตามคำสั่งกองทัพบก ที่ 123/2564 เรื่องการฝึกนักศึกษาวิชาทหารประจำปีการศึกษา 2564

2. เรื่องที่ผู้สำเร็จการฝึกนักศึกษาวิชาทหารควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบก

เนื่องจากความต้องการในการใช้กำลังพลสำรองเข้าปฏิบัติราชการร่วมกับกำลังทหารประจำการนั้น ทำให้กำลังพลสำรองที่สำเร็จการฝึกวิชาทหารนั้น ควรได้รับการฝึกเพิ่มเติมให้มีความรู้แบบเจาะลึกถึงรายละเอียด ในเรื่อง การรบด้วยวิธี รุกและตั้งรับ การอำนวยการจัดขบวนรบ การปรับการยิงและตรวจผลการยิง ป้อมสนามและเครื่องกีดขวาง การระวังป้องกันที่ตั้งหน่วย การติดต่อสื่อสารทางยุทธวิธี การปรนนิบัติบำรุงและ

ซ่อมบำรุงยุทธโธปกรณ์ของหน่วย คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพิ่มเติมความรู้ในเรื่อง ผู้นำทางทหารและครุฑทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุม หมู่ ตอน หมวด การใช้อาวุธประจำกายในสถานการณ์ทางยุทธวิธี การยิงประกอบการเล่นที่ การลาดตระเวนรบ เทคนิคการเขียนแผนบรีวาร การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทกระสุน และต้องมีการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย ให้สามารถปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธีได้ เพิ่มความสำคัญของหลักสูตรให้มีการประเมินผลอย่างจริงจังทุกชั้นตอน สนับสนุนงบประมาณสำหรับการฝึกภาคสนามให้กับ นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1 และให้นักศึกษาวิชาทหารชั้น ปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 สามารถฝึกภาคสนามได้ครบตามเวลาที่กำหนดในหลักสูตร สอดคล้องกับดลฤดี วาสนานนท์ (2561) ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชาทหารของกองทัพบกไทย ในการพัฒนาการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้ตอบสนองต่อนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารและการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้มีคุณภาพที่ดี มีอุดมการณ์ และมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน และ ให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ชกท.111 ทหารราบอาวุธเบาซึ่งเป็นตำแหน่งหลักที่ใช้บรรจุกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว

3. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้ กำลังพลสำรองของกองทัพบก จากการศึกษาพบว่าแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

3.1 จะต้องดำเนินการเชิงรุก ด้วยการปรับปรุงหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารได้รับการฝึกให้มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของนักศึกษาวิชาทหารและโครงการเสริมสร้างคุณลักษณะทหาร ให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม จัดการฝึกแบบเจาะลึกถึงรายละเอียด ในเรื่อง การรบด้วยวิธี รุกและตั้งรับ การอำนวยความสะดวก ขบวนการ การปรับการยิงและตรวจผลการยิง ป้อมสนามและเครื่องกีดขวาง การระวังป้องกันที่ตั้งหน่วย การติดต่อสื่อสารทางยุทธวิธี การปรนนิบัติบำรุงและซ่อมบำรุงยุทธโธปกรณ์ของหน่วย คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพื่อให้ นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถทางทหารเพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับการบรรจุ พัฒนาสมรรถภาพร่างกายของนักศึกษาวิชาทหาร ให้มีความเข้มแข็งเพียงพอที่จะปฏิบัติภารกิจทางยุทธวิธี เสริมสร้างลักษณะผู้นำให้ นักศึกษาวิชาทหารมีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่นำหน่วยทหารระดับหมู่ป็นเล็กได้

3.2 ลดจุดอ่อนของหลักสูตรด้วยการ ประเมินผลการฝึกอย่างเป็นรูปธรรมและจริงจัง ทุกชั้นตอน ทุกชั้นปี เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาวิชาทหารเห็นความสำคัญของการฝึกวิชาทหาร ทำการทดสอบสมรรถภาพร่างกาย เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาวิชาทหารมีการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย ตนเองให้มีความพร้อมในการฝึกและการปฏิบัติภารกิจตามตำแหน่งที่ได้รับ การบรรจุ เพิ่มเติมการฝึกในวิชาที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติภารกิจ แต่ยังไม่ได้รับการบรรจุ อยู่ในหลักสูตรปัจจุบัน ได้แก่ ผู้นำทางทหารและครูทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุม หมู่ ตอน หมวด การใช้อาวุธประจำกายในสถานการณ์ทางยุทธวิธี การยิง ประกอบการเคลื่อนที่ การลาดตระเวนรบ เทคนิคการเขียนแผนบริหาร การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทกระสุน และเพิ่มเติมการฝึกเรื่องผู้นำทางทหารและครูทหาร เพื่อให้มีขีดความสามารถเพียงพอกับการปกครอง บังคับบัญชา การฝึกและการปฏิบัติภารกิจของหมู่ ปืนเล็กได้

3.3 แก้ปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดด้วยการ ให้หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิชาสามัญหรือวิชาชีพของแต่ละสถานศึกษา ที่มีผลต่อระดับคะแนนเช่นเดียวกับวิชาอื่นๆ โดยกำหนดให้เป็นวิชาเลือกที่นักศึกษาวิชาทหารทุกคนต้องเรียน และให้หน่วยฝึกนักศึกษาวิชาทหารเป็นผู้ประเมินและส่งผลการเรียนให้กับสถานศึกษา และมุ่งเน้นการจัดการฝึกแบบมุ่งเน้นผลการปฏิบัติ (Active Learning) ในการฝึกภาคที่ตั้ง เพื่อชดเชยการไม่ได้ฝึกภาคสนามของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่1 และชดเชยเวลาฝึกภาคสนามที่ถูกปรับลด ของนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3

3.4 เสริมสร้างความเข้มแข็งของหลักสูตร ด้วยการ จัดทำสื่อการสอน ในรูปแบบสื่อออนไลน์ ที่นักศึกษาวิชาทหารสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองทดแทนข้อจำกัดด้านเวลาและงบประมาณในการจัดการฝึก โดยให้มีเนื้อหาที่เจาะลึก ครบถ้วนตามหลักการทางยุทธวิธี และใช้เครือข่าย รถ.Network เป็นช่องทางในการติดต่อ ระหว่างครูฝึกกับ นักศึกษาวิชาทหาร ในการให้ความรู้เพิ่มเติม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถ่ายทอดอุดมการณ์ทหาร และการตอบคำถาม ข้อเสนอแนะจากการฝึก หรือการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการลดข้อจำกัดเรื่องเวลาที่ใช้ในการฝึก

แนวทางการดำเนินการดังกล่าว สอดคล้องกับ ดลฤดี วาสนานนท์ (2562) การวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพบกไทย พบว่า ภาพอนาคตเชิงบวกของการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อสร้างพลเมืองของกองทัพบกไทย ได้แก่ การจัดทำนโยบายการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและ

อนาคต วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ มีความพร้อม รวมถึงเนื้อหาวิชาทหารก็มีความเหมาะสม
มีคุณลักษณะของนักศึกษาวิชาทหารที่ดี ¹⁸

บทที่ 4

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้ กำลังพลสำรองของกองทัพบก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาว่า นักศึกษาวิชาทหารที่สำเร็จการฝึกตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้ความสามารถอย่างไร ว่าผู้สำเร็จการฝึกนักศึกษาวิชาทหารควรมีความรู้ความสามารถเพิ่มเติมเรื่องใด เพื่อให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบกและเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ให้สามารถตอบสนองนโยบายการใช้ กำลังพลสำรองของกองทัพบก ซึ่งทำให้ทราบว่า ผู้สำเร็จการฝึกหลักสูตรนักศึกษาวิชาทหารตามหลักสูตรปัจจุบัน มีความรู้พื้นฐานทางทหาร เพียงพอที่จะเป็นกำลังพลสำรองได้ โดยจะต้องมีการฝึกเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์ แต่่นโยบายการใช้กำลังสำรองในปัจจุบัน ได้มุ่งเน้นการใช้งานกำลังพลสำรอง ในการเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราวร่วมปฏิบัติงานกับกำลังพลประจำการ จึงจำเป็นต้องให้ความรู้เพิ่มเติมกับนักศึกษาวิชาทหาร ด้วยการฝึกแบบเจาะลึกในวิชายุทธวิธีในเรื่อง การรบด้วยวิธี รุกและตั้งรับ การอำนวยความสะดวกขบวนรบ การปรับการยิงและตรวจผลการยิง ป้อมสนามและเครื่องกีดขวาง การระวังป้องกันที่ตั้งหน่วย การติดต่อสื่อสารทางยุทธวิธี การปรนนิบัติบำรุงและซ่อมบำรุง ยุทโธปกรณ์ของหน่วย คอมพิวเตอร์เบื้องต้น เพิ่มเติมความรู้ในเรื่อง ผู้นำทางทหารและครูทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุม หมู่ ตอน หมวด การใช้อาวุธประจำกายในสถานการณ์ทางยุทธวิธี การยิงประกอบการเคลื่อนที่ การลาดตระเวนรบ เทคนิคการเขียนแผนบรีวาร การส่งกำลังสิ่งอุปกรณ์ประเภทกระสุน และต้องมีการพัฒนาสมรรถภาพร่างกาย และเพิ่มเติมวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งต้องปรับระยะเวลาการฝึกให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด และให้มีการประเมินผลการฝึกอย่างจริงจัง เพื่อเสริมสร้างให้ผู้สำเร็จการฝึกมีคุณลักษณะ ชีตความสามารถที่จะตอบสนองนโยบายการใช้กำลังพลสำรองของกองทัพบกต่อไป

ข้อเสนอในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัย ผลการปฏิบัติงานของกำลังพลสำรองที่เข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว เพื่อศึกษาว่าควรปรับปรุงแนวทางการฝึกอย่างไร

2. ควรทำการวิจัยว่า กำลังพลสำรองที่เข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว ควรฝึกเพิ่มเติม
ความรู้ก่อนการปฏิบัติหน้าที่อย่างไร

เอกสารอ้างอิง

1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580).ราชกิจจานุเบกษา .135(82)
2. กองทัพอไทย. ร่างยุทธศาสตร์ทหาร กองทัพอไทย (พ.ศ.2560-2579).โรงพิมพ์ กรมแผนที่ทหาร.กรุงเทพฯ; 2561.
3. พระราชบัญญัติกำลังพลสำรอง พ.ศ.2558
4. ระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยกำลังพลสำรองเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว พ.ศ.2562
5. นโยบายการปฏิบัติงานของ พล.อ.ณรงค์พันธ์ จิตแก้วแท้ ผู้บัญชาการทหารบก
6. หนังสือ สำนักงานปลัดบัญชาทหารบก ที่ กท 0406/163 เรื่อง ขออนุมัติแผนปฏิบัติราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2563-2565) ลง 13 มกราคม 2563
7. หนังสือ กรมกำลังพลทหารบก ด่วนมากที่ กท 0401/457 เรื่อง ขออนุมัติแผนปฏิบัติการด้านกำลังพล ของ ทบ.ที่มีความสำคัญเร่งด่วน ประจำปีงบประมาณ 2565 ลง 5 พฤศจิกายน 2564
8. คำสั่งกองทัพบก ที่ 123 /2564 เรื่อง การฝึกนักศึกษาวิชาทหาร ประจำปีการศึกษา 2564 ลง 18 มีนาคม 2564
9. โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร หมายเลขหลักสูตร 900-ฉ-ฉ1 สำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 1
10. โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร หมายเลขหลักสูตร 900-ฉ-ฉ2 สำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 2
11. โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การนักศึกษาวิชาทหาร หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน. หลักสูตรการฝึกวิชาทหาร หมายเลขหลักสูตร 900-ฉ-ฉ3 สำหรับนักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ 3
- 12.ประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง การรับบุคคลเข้าทำหน้าที่ทหารเป็นการชั่วคราว (ทหารอาสา) ลง 27 เมษายน 2564
13. กองทัพบก. มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง หมายเลข ชกท.111 ทหารราบอาวุสเบา
14. โยธิน ไพรพนาพันธ์,สุรพล ราชภัณฑารักษ์,ปรัชญา ปิยะมโนธรรม ,วิโรจน์ วิจิตรโท. แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลสำรองประเภทนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อ

ความมั่นคงตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี.วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา ปีที่ 10 ฉบับ
ที่ 2

15. กฤตภาส โตจำเริญ.แนวทางการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเพื่อพัฒนาคุณภาพกำลังพล
สำรองของกองทัพ.เอกสารวิจัยส่วนบุคคล.วิทยาลัยการทัพบก

16. ยุทธชัย เทียรทอง,พลตรี.การพัฒนาการจัดการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นกำลัง
สำรองแห่งชาติที่มีประสิทธิภาพ.เอกสารวิจัยส่วนบุคคล.วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
2561

17. ดลฤดี วาสนานนท์,คณิต เขียววิชัย.ข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการฝึกนักศึกษาวิชา
ทหารของกองทัพบกไทย.บทความวิจัย.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

18. ดลฤดี วาสนานนท์,คณิต เขียววิชัย.การวิจัยอนาคตการฝึกนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อ
สร้างพลเมืองของกองทัพบกไทย.วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ พันเอก สุริน ทองเต็ม

วัน เดือน ปีเกิด 2 มกราคม พ.ศ. 2516

ประวัติสำเร็จการศึกษา

พ.ศ. 2540 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (เครื่องกล)
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า รุ่นที่ 45
พ.ศ. 2541 หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารปืนใหญ่ รุ่นที่ 65
พ.ศ. 2546 หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารปืนใหญ่ รุ่นที่ 55
พ.ศ. 2550 หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 86
โรงเรียนเสนาธิการทหารบก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ.2541 - 2544 นายทหารอำนวยการยิง กองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่
ที่ 105
พ.ศ.2544 - 2548 ผู้บังคับกองร้อยปืนใหญ่ กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 105
พ.ศ.2548 - 2549 นายทหารฝ่ายยุทธการ กรมทหารพรานที่ 41
พ.ศ.2549 - 2551 นายทหารฝ่ายยุทธการและการฝึก กองพันทหารปืน ใหญ่ที่ 105
พ.ศ.2551 -2552 รองผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 5
พ.ศ.2552 - 2556 ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายกำลังพล กองทัพภาคที่ 4
พ.ศ.2556 - 2558 ผู้บังคับกองพันทหารปืนใหญ่ที่ 105
พ.ศ.2558 -2560 นายทหารฝ่ายกำลังพล กองทัพภาคที่ 4
พ.ศ.2560 -2563 ผู้บังคับศูนย์การฝึกนักศึกษาวิชชาทหาร มณฑลทหารบกที่ 41

ตำแหน่งปัจจุบัน

พ.ศ. 2563 – ปัจจุบัน รองผู้อำนวยการ กองกำลังพล กองทัพภาคที่ 4